

RAPORT I VETEVALUIMIT TË UNIVERSITETIT TETOVËS
(PËR PERIUDHËN 2019/20-21/22)

TETOVË, DHJETOR 2023

Përmbajtja

Hyrje	3
1. Konsteksti institucional.....	4
1.1. Situata rajonale dhe nacionale e tregut të punës.....	4
1.2. Struktura e studentëve dhe kuadrit akademik.....	5
2. Normat, vlerat, Misioni dhe qëllimi i universitetit	7
3. Qeverisja dhe aktivitetet	9
3.1. Qeverisja institucionale dhe vendimmarrja	9
3.2. Mësimdhënia dhe mësimnxënia	10
4. Kultura e kualitetit.....	12
5. Aktivitetet kërkimore.....	13
6. Anketimi i studentëve.....	14
6.1.Evaluim i aktiviteve të Universitetit	16
7. SWOT analiza.....	19
8. Përfundim.....	21
9. Shtojca	22

Hyrje

Vetëevaluimi i Universitetit të Tetovës paraqet një vazhdimësi të procesit të evaluimit të periudhës 2016/2019 por duke potencuar specifikat, sfidat dhe strategjitë e tejkalimit për periudhën 2019/22.

Universiteti i Tetovës duke ndjekur strategjitë e programeve institucionale për evaluim, fuqishëm është orientuar drejt përforsimit të kapaciteteve të tij dhe me qëllim të sigurojë vazhdimësi në zhvillimin dhe rritjen e kualitetit në të gjitha sferat e veprimit të Universitetit, Senati i Universitetit më 12.12.2019, zgjodhi anëtarët e Komisionit për evaluim, me mandat katërvjeçar. Komisioni është në përbërje nga 11 anëtarë, nëntë prej të cilëve janë mësime dhënëse të njësive akademike të ndryshme si dhe tre student të propozuar nga parlamentet studentor.

Komisioni u obligua që të realizojë procesin e evaluimit dhe të përpilojë raportin e vetevaluimit për periudhën 2019/20, 2020/21, dhe 2021/22, në të cilin do të merren parasysh udhëzimet për vetevaluim të Bordit për akreditim dhe evaluim të R. Së Maqedonisë së Veriut, kahjet për evaluim institucional të AUE-së.

Realizimi i vetevaluimit të periudhës 2019/2022 filloi gjatë vitit kalendarik 2023, për arsye se sapa kishte përfunduar vetevaluimi paraprak 2016/19 i cili ishte zhvendosur si pasojë e ndryshimit të rrethanave të zbatimit të veprimtarisë në të gjitha sferat e Universitetit për shkak të pandemisë nga Covid 19.

Aspektet specifike të evaluimit të institucionit në tërësi janë: Vlerësimi i kualitetit të programeve studimore si dhe raporti i tyre me tregun e punës, Vlerësimi i kualitetit të stafit akademik si dhe vlerësimi i kualitetit të aktiviteteve hulumtuese. Anketimi i studentëve që përfshinë vlerësimin e realizimit të procesit mësimor.

Procesi i evaluimit është realizuar në bashkëpunim të drejtëpërdrejtë me komisionet për vetevaluim të njësive akademike të Universitetit. Anëtarët e komisionit qëndorë për evaluim organizimin e procesit e realizuan duke ndarë detyrat sipas kompetencave përkatëse të gjithsecilit. Mbështetja logjistike për realizim të vetevaluimit ishte nga Zyra për menaxhim me cilësi dhe evaluim. Ky raport është krijuar duke u mbështetur në të dhënat e ofruara nga raportet e vetevaluimit të njësive akademike të Universitetit të Tetovës të cilat pas hartimit të raporteve si dhe miratimit të të njëjtave

në këshillat mësimor-shkencor të njësive akademike, raportet iu adresuan kryetarit të komisionit qendror për evaluim. Në nëntor të vitit 2020 njësitë u njoftuan në lidhje me fillimin e procesit të evaluimit.

Vështirësitë me të cilat u ndesh Komisioni qendror kishin të bëjnë me sasinë e madhe të të dhënave dhe llojllojshmërinë e raporteve të njësive akademike.

1. Konsteksti institucional

Zhvillimi historik të institucionit si dhe përshkrimi i pozitës gjeografike e Universitetit janë të njëjta me përmbajtjen e titullujve me të njëjtin emërtim të paraqitura në raportin për vetevaluim të vitit 2013/2016 dhe 2016/19.

1.1. Situata rajonale dhe nacionale e tregut të punës si dhe implikimi nga migrimi

Sipas Entit shtetëror të Statistikës, në periudhën para fillimit të pandemisë, respektivisht në tremujorin e katërt të vitit 2019, shkalla e punësimit është 47,9 %, kurse në periudhën e njëjtë të vitit 2020 shënohet një ulje prej 46, 8%. Në periudhën e njëjtë, shkalla e papunësisë, në periudhën para pandemisë, gjegjësisht në tremujorin e katërt të vitit 2019 është 16,6%, kurse në tremujorin e njëjtë të vitit 2020 është 16,1 %, respektivisht vërehet një tendencë uljeje prej 1000 persona.

Nga ana tjetër, popullata aktive, në tremujorin e katërt të vitit 2019 është 57.5 kurse në periudhën e njëjtë të vitit 2020 është 55.9, gjegjësisht vërehet një tendencë e uljes prej 1.6. Nga këto të dhëna mund të konstatohet që zvogëlimi i numrit i të papunëve nuk është rezultati i punësimit të tyre, por paraqitet si rezultat i zvogëlimit të numrit të popullates aktive. Kjo rrjedh nga fakti që një numër i caktuar i të punësuarëve dhe i të papunëve nuk janë pjesë e fuqisë punëtore. Faktorë të ndryshëm mund të kontribuojnë që individët nuk punojnë apo nuk kërkojnë punë në tregun e punës dhe kjo të rezultojë në uljen e shkallës së punësimit dhe të papunësisë.

Sipas analizës së McKinsey Global Institute por bazuar edhe në hulumtime tjera të shumta, vërehet që profesionet në fusha të ndryshme nga STEM (science, technology, engineering, and mathematics) bëjnë pjesë në grupin e profesioneve me rangim më të lartë të profesioneve në botë. Ngjarjet nga viti fillimi i vitit 2020 në veçanti pandemia me covid 19 ka ndikuar në masë të madhe në transformimin digjital të shoqërisë në tërësi. Automatizimi dhe digjitalizimi në kohën e pandemisë, me qëllim që puna të kryhet në formë të sigurt dhe efektive paraqiten si një hap i domosdoshëm në periudhën aktuale por edhe në periudhën e ardhshme. Sipas projeksioneve të Forumit Botëror Ekonomik, si

profesione më të kërkuara do të jenë: Data analistët dhe shkenctarët, Specialistët për inteligjencë artificiale dhe mësim maqinerik, Specialistë për të dhëna të mëdha (Big data), Specialistë për marketing digjital dhe strategji dhe Specialistë për automatizim të proceseve. Në Republikën e Maqedonisë së Veriut shënohet një përpjekje e vazhdueshme për ndjekjen e trendeve globale në profilizimin e profesioneve në të ardhmen, edhe pse një projektim i tillë bazuar kryesisht në lëvizjet globale do të ishte pjesërisht efektive, duke marrë parasysh rrethanat e kufizuara dhe kushtet e funksionimit të ekonomisë në tërësi në vend. Prandaj në kuadër të sistemeve egzistuese arsimore bëhet një përpjekje e vazhdueshme për aftësimin e studentëve dhe shkathtësimin e tyre për një përshtatje më të lehtë dhe më të suksesshme në tregun e punës. Zhvillimet teknologjike gjithashtu shënojnë një rritje të shpejtë, prandaj edhe detyrë tjetër e rëndësishme e sistemit arsimor, krahas përpjekjeve të lartëpërmendura, është që të jenë të aftë në parashikimin e këtyre ndryshimeve, me qëllim të zvoglimit të diskrepancës në mes të ofertës dhe kërkesës në tregun e punës por edhe për përshtatje me rrethin global ekonomik por edhe me rrethin e përgjithshëm. Sipas anketës për nevojat e shkathtësive në tregun e punës në RMV, për vitin 2018/2019, si profesione më të kërkuara me arsim të lartë, sipas Klasifikimit Nacional të Profesioneve janë Programuesit dhe Inxhinierë maqinerik. Duke u bazuar nga të dhënat e Employe Servis International, me qëllim të analizës së kërkesës për kuadro me arsim të lartë dhe kërkesë për kualifikimet e nevojshme, si profesione më të kërkuara në Republikën e Maqedonisë së Veriut mund të rradsiten: Programues, Inxhinierë maqinerik, Inxhinierë ndërtimi, ekonomistë, Mjekë të përgjithshëm, Inxhinierë të informatikë, Inxhinierë për organizim të punës, Ekonomistë për sistemin banker, Arqitektë, Inxhinierë për shkencat kompjuterike, Kontabilitë, Inxhinierë për siguri teknike, Inxhinierë-metalurg për përpunim të metalit, Jursite, Elektroinxhinierë kontrollorë, Menaxherë të prodhimit dhe shitjes, Inxhinierë-agronom, Farmaceut-teknologj, Agjent marketing, Dizajner grafiku, Administrue të bazës së të dhënave dhe të ngjashme.

1.2. Struktura e studentëve dhe kuadrit akademik

Trendi i lëvizjes së numrit të studentëve në Universitetin e Tetovës gjatë periudhës akademike 2019/2020, 2020/2021 dhe 2021/2022 shfaq një panoramë të larmishme, ku mbizotëron ndikimi i faktorëve të jashtëm, si migrimi dhe nataliteti i ulët, duke rezultuar në ulje të përgjithshme ose stagnim në shumicën e fakulteteve, me disa përjashtime të theksuara. Ky trend vërehet si në ciklin e parë (deridiplomike) ashtu edhe në ciklin e dytë të studimeve (master).

Shumica e fakulteteve që ofrojnë programe studimore të shkencave humane, shoqërore, dhe fusha specifike teknike ose inxhinierike, raportuan një rënie ose një trend jo-konsistent të regjistrimeve në ciklin e parë (Shtojca 1).

Fakulteti Filozofik ka parë një trend të qartë rënës në numrin e studentëve në studimet deridiplomike gjatë periudhës së analizuar. Nga 532 studentë gjithsej në 2019/2020, numri ra në 463 në 2020/2021

dhe më pas në 393 studentë në 2021/2022. Shkaku i kësaj rënieje lidhet me faktorë si nataliteti i ulët dhe shpërngulja (migrimi). Rënia më e theksuar në nivel programor u vërejt në drejtimin e Historisë, i cili shënoi një rënie të ndieshme në numrin e përgjithshëm të studentëve nga viti 2019/2020 në 2021/2022.

Në kontrast, studimet pasdiplomike në Fakultetin Filozofik shënuan luhatje: nga 37 studentë në 2019/2020 u rritën ndjeshëm në 48 studentë në 2021/2022. Kjo rritje e fundit i atribuohet kryesisht programit të Psikologjisë, pas akreditimit të drejtimeve të reja, si dhe interesimit të studentëve shtetas të huaj, veçanërisht nga Kosova.

Edhe Fakulteti Filologjik konfirmoi se trendi i numrit të studentëve në vitet e këtij raporti është në rënie, duke përmendur si arsye kryesore natalitetin e ulët dhe shpërnguljen (migrimin). Në ciklin e parë, numri i studentëve të regjistruar për herë të parë ka rënë në mënyrë të vazhdueshme me rreth 30% nga 2019/2020, në vitin 2021/2022.

Në ciklin e parë të studimeve, Fakulteti Ekonomik shfaq luhatje. Numri i studentëve të regjistruar në ciklin e parë pati rritje mes viteve 2019/2020 dhe 2020/2021.

Fakulteti i Shkencave të Zbatuara (FSHZ) ka pasë rritje të numrit të studentëve të regjistruar në total. Nga 438 studentë në 2019/2020, numri u rrit në 465 në 2020/2021. Programi i Ndërtimtarisë shfaq rritje nga 61 në 2019/2020 në 83 në 2020/2021.

Fakulteti Pedagogjik shënon një trend të përgjithshëm të rritjes së vazhdueshme të numrit të studentëve vendas dhe atyre të huaj. Numri i studentëve në ciklin e parë (deridiplomike) shënoi rritje të theksuar: nga 285 studentë në 2019/2020, në 777 në 2020/2021. Programi i Mësim Klasor ka përqindjen më të madhe të studentëve (rreth 46% të totalit të studentëve të FP).

Studentët shtetas të huaj zunë rreth 6.84% të regjistrimeve në Ciklin I në 2019/2020 dhe u rritën në 7.78% në 2021/2022.

Në Fakulteti i Kulturës Fizike numri total i studentëve të regjistruar shfaq luhatje, por mbeti relativisht stabil në mes të 142 dhe 141 studentëve në ciklin e parë, duke përfshirë edhe Trajnerin Sportiv.

Në ciklin e parë, Fakulteti Juridik shënoi luhatje me një rritje nga: 109 studentë në 2019/2020, në 136 në 2020/2022. Vërehet një rritje e numrit të studentëve në drejtimet Studime të Drejtësisë dhe Kriminalistikë.

Faktori Gjinor dhe Studentët e Huaj

Në Fakultetin e Shkencave të Zbatuara, gjinia mashkullore mbizotëron ndjeshëm, me 302 meshkuj kundrejt 136 femrave në 2019/2020, 247 meshkuj kundrejt 128 femrave në 2021/2022. Ndërsa, në Fakultetin Ekonomik, struktura gjinore tregon balancim ose mbizotërim të lehtë të femrave, sidomos në Kontabilitet - Financa (67% femra në 2021/2022).

Gjithashtu, rritja e interesimit të studentëve shtetas të huaj (kryesisht nga Kosova dhe Shqipëria) për studimet e Ciklit II, veçanërisht në Fakultetet si FSHM dhe Fakulteti Filozofik, shërben si një mundësi zhvillimi për Universitetin.

Në përgjithësi, trendi i lëvizjes së studentëve reflekton drejtpërdrejt sfidat demografike dhe ekonomike të rajonit, ku largimi i të rinjve nga vendi paraqet kërcënimin kryesor për rënien e regjistrimeve në ciklin e parë në shumicën e fakulteteve.

Struktura e stafit akademik

Gjatë periudhës trevjeçare, stafi i rregullt në nivel të Universitetit ka shfaqur luhatje të vogla, shpesh të lidhura me riorganizimet e brendshme (siç ndodhën në Fakultetin Pedagogjik), si dhe me proceset e natyrshme të avancimit në tituj shkencorë. Shumica e fakulteteve shfaqën një trend të përgjithshëm të avancimit të vazhdueshëm të stafit akademik (Shtojca 2).

Fakulteti i Shkencave Mjekësore (FSHM) regjistroi një rritje të lehtë në numrin e profesorëve të brendshëm, duke shkuar nga 25 profesorë në vitin 2019/2020 në 31 në 2021/2022. Megjithatë, stafi i bashkëpunëtorëve/asistentëve të rregullt ra ndjeshëm, nga 10 në 2019/2020 në vetëm 5 në 2021/2022. Kjo sugjeron që FSHM-ja ka konsoliduar stafin e saj të profesorëve, por po përballlet me një mungesë të theksuar të stafit mbështetës të ri.

Fakulteti i Shkencave Matematike-Natyrore (FSHMN) shënoi një rritje të qëndrueshme të numrit total të profesorëve, duke kaluar nga 39 në 2019/2020 në 46 në 2021/2022. Edhe numri i bashkëpunëtorëve të rregullt u rrit nga 14 në 2019/2020 në 16 në 2021/2022. FSHMN-ja e konsideron avancimin e vazhdueshëm të stafit akademik si një nga anët e saj të forta.

Në fakultetin Filozofik, Juridik, Arteve, Ekonomik numri i mësimdhënësve të rregullt u mbajti relativisht stabil.

Fakulteti Pedagogjik, pas shkëputjes nga Fakulteti Filozofik në 2017/2018, pati një rritje të theksuar të stafit të rregullt në vitin 2020/2021 (23 profesorë) si rezultat i transferimit të kuadrove. Fakulteti thekson se numri i kuadrit mësimor-shkencor rritet në bazë të nevojave dhe numrit në rritje të studentëve.

Një sfidë e përbashkët e vërejtur në shumë fakultete është disbalanca gjinore në nivelet e larta akademike dhe nevoja për forcimin e stafit të ri. Në disa fakultete, gjinia mashkullore dominon, p.sh. në fakultetin e Arteve vetëm 21.8% e mësimdhënësve të janë të gjinisë femërore. Konkretisht, në programin Art Figurativ, vetëm 4 nga 18 mësimdhënës të rregullt ishin femra. Në Art Dramatik, të gjithë 5 mësimdhënësit e rregullt ishin meshkuj.

Në Fakultetin Juridik rreth 75% e stafit akademik të rregullt janë të gjinisë mashkullore, me vetëm 16% të grave në titujt e profesorit. Megjithatë, Fakulteti Juridik konstaton se ka tendencë të balancimit gjinor të bashkëpunëtorët, ku 42% janë femra.

Në FSHMN përqindja e grave në stafin e profesorëve (rreth 16.7%) është dukshëm më e ulët se ajo e meshkujve (rreth 80%). Në kontrast, te bashkëpunëtorët/asistentët, femrat dominojnë (rreth 70.7% në 2019/2020). Për shembull, në programin e Fizikës, i gjithë stafi i profesorëve të rregullt (5 persona) janë të gjinisë mashkullore.

Shumë fakultete shprehën si dobësi dhe kërcënim mungesën e kuadrit të rregullt të asistentëve, duke bërë që shumë orë ushtrimesh dhe punë e thelluar me studentët të mbulohet nga stafi me kontratë.

Numri i vogël i stafit të rregullt e ngarkon punën, veçanërisht në lëndët projektuese dhe laboratorike. FSHZ angazhonte 33 bashkëpunëtorë me kontratë në krahasim me vetëm 6 asistentë të rregullt, duke theksuar se numri i vogël i stafit të rregullt e ngarkon punën e tyre.

Në përgjithësi, Fakultetet tregojnë një rritje të numrit të stafit të kualifikuar (profesorët), por sfida mbetet të konsolidimi i pozicioneve të rregullta të bashkëpunëtorëve për të mbështetur ngarkesën mësimore, veçanërisht në fushat me natyrë praktike dhe laboratorike.

Zgjedhja e kuadrit akademik realizohet nëpërmjet konkurseve publike në pajtueshmëri me kriteriumet e shënuara në Ligjin për arsim të lartë dhe rregullores së Unviersitetit për zgjidhje në thirrje.

2. Normat, vlerat, Misioni dhe qëllimi i universitetit

Për periudhën e viteve akademike 2019/20, 2020/21 dhe 2021/22 Vizioni, misioni dhe qëllimet strategjike të Universitetit ngelet i njëjtë me elaborimin e nëntemës së njëjtë nga Raporti për vetëevaluim të vitit 2017/19.

2.1. Qeverisja dhe menaxhimi

Nëntemat në lidhje me Profilin e Universitetit; Pozita e Universitetit në nivel lokal, rajonal dhe ndërkombëtar janë të njëjta me elaborimin e nëntemave të njëjta nga Raporti për vetëevaluim të vitit 2017 dhe 2019.

3. Qeverisja dhe aktivitetet

3.1. Qeverisja institucionale dhe vendimmarrja

Universiteti i Tetovës (UT) funksionon si universitet i integruar, organizimi dhe veprimtaria e të cilit bazohen në parimin e autonomisë institucionale, në përputhje me Ligjin për Arsimin e Lartë dhe aktet nënligjore përkatëse. Struktura e qeverisjes është e organizuar në tre nivele vendimmarrëse: niveli universitar, niveli i njësive akademike dhe niveli i programeve studimore. Organet qendrore të Universitetit të Tetovës janë: Senati i Universitetit, Këshilli i Rektoratit dhe Rektori.

Senati i Universitetit është organi më i lartë akademik dhe vendimmarrës, i cili garanton autonominë institucionale të UT-së. Senati përbëhet nga dy përfaqësues të secilit fakultet, të zgjedhur nga Këshillat mësimor-shkencorë përmes votimit të fshehtë, si dhe nga tre përfaqësues të studentëve, të zgjedhur nga Parlamenti Studentor. Rektori dhe prorektorët janë anëtarë të Senatit sipas funksionit. Në përputhje me ndryshimet e Ligjit për Arsimin e Lartë (Gazeta Zyrtare e RMV nr. 82/2018), dispozitat që lidhen me qeverisjen dhe menaxhimin e universitetit vazhdojnë të zbatohen deri në përfundimin e mandatit të përbërjes aktuale të Senatit. Senati ka kompetencë të miratojë Statutin e Universitetit, rregulloret dhe aktet e përgjithshme, të përcaktojë politikat akademike, të vendosë për çështje që lidhen me aktivitetet mësimore-shkencore, financiare, zgjedhjen e stafit akademik, si dhe për çështje që kanë të bëjnë me botimet dhe zhvillimin institucional.

Rektori është organi ekzekutiv dhe përfaqësues ligjor i Universitetit, përgjegjës për udhëheqjen dhe përfaqësimin e UT-së në vend dhe jashtë tij. Ndër kompetencat kryesore të Rektorit përfshihen: zbatimi i vendimeve dhe përfundimeve të Senatit; propozimi i akteve dhe çështjeve për shqyrtim në Senat dhe në Këshillin e Rektoratit; drejtimi i bashkëpunimit ndërkombëtar dhe inicimi i marrëveshjeve me universitete dhe institucione të tjera brenda dhe jashtë vendit; si dhe raportimi i rregullt për veprimtarinë e Universitetit para Senatit dhe themeluesit.

Këshilli i Rektoratit përbëhet nga Rektori, prorektorët, dekanët përkatësisht drejtorët e njësive të Universitetit, si dhe përfaqësues të Parlamentit Studentor. Ky organ ka rol këshillëdhënës dhe përgatitor, duke propozuar aktet dhe çështjet materiale për vendimmarrje në Senat, duke shpallur konkurse për regjistrimin e studentëve në të tre ciklet e studimeve (me pëlqimin paraprak të Qeverisë së Republikës së Maqedonisë së Veriut), duke dhënë mendime për programet studimore dhe duke marrë vendime për bashkëpunimin aktual ndërkombëtar.

Organizimi dhe qeverisja në nivel të njësive akademike

Organizimi i njësive akademike në UT rregullohet me rregullore të unifikuar, e cila zbatohet në të gjitha fakultetet. Organet e njësive akademike janë: Këshilli mësimor-shkencor, dekani dhe këshilli i dekanatit. Këshilli mësimor-shkencor i fakultetit është organi më i lartë vendimmarrës në nivel të njësisë akademike. Ai përbëhet nga profesorë ordinarë, inordinarë, docentë dhe përfaqësues të studentëve, të zgjedhur nga Parlamenti Studentor. Kompetencat e këtij organi përfshijnë: miratimin e rregulloreve të fakultetit; hartimin dhe miratimin e programit katërvjeçar të zhvillimit dhe programit vjetor të punës; propozimin e numrit të studentëve për regjistrim në vitin e parë për të tre ciklet e studimeve; zgjedhjen e anëtarëve të Komisionit për Evaluim të Brendshëm; si dhe miratimin e udhëzimeve për vlerësimin dhe sigurimin e cilësisë në njësinë akademike.

3.2. Mësimdhënia dhe mësimnxënia

Universiteti i Tetovës ofron studime të organizuara të arsimit të lartë: ciklin e parë (studime deridiplomike), ciklin e dytë (studime pasdiplomike – master). Programet studimore zhvillohen në kuadër të trembëdhjetë njësive akademike dhe janë të strukturuar në përputhje me parimet e Procesit të Bolonjës, Sistemin Evropian të Transferimit dhe Akumulimit të Kredive (ECTS), si dhe me legjislacionin kombëtar për arsimin e lartë.

Të gjitha programet studimore i nënshtrohen procesit të akreditimit dhe vlerësimit institucional dhe programor nga Agjencia për Akreditim dhe Evaluim të Arsimit të Lartë të Republikës së Maqedonisë së Veriut, duke siguruar përputhshmëri me standardet e sigurimit të cilësisë. Programet e ciklit të parë kanë një ngarkesë prej 180 deri në 240 kredi ECTS dhe zgjasin tre deri në katër vite akademike, varësisht nga profili i studimeve, ndërsa programe të caktuara profesionale realizohen në formë të integruar.

Në këtë kontekst, programet e profesioneve të rregulluara përfshijnë studime të integruara afatgjata, siç janë studimet në fushën e mjekësisë, të cilat zgjasin gjashtë vite (360 ECTS) dhe kombinojnë mësimin teorik me trajnimin klinik, si dhe studimet në farmaci dhe stomatologji, me kohëzgjatje pesëvjeçare (300 ECTS). Gjithashtu, disa programe në fushat e shkencave të zbatuara dhe inxhinierike ofrohen si programe të integruara pesëvjeçare.

Programet studimore klasifikohen si akademike ose profesionale, në varësi të objektivave arsimore dhe rezultateve të të nxënit. Programet e ciklit të dytë përmbajnë 60 ose 120 kredi ECTS, në mënyrë që ngarkesa e përgjithshme e ciklit të parë dhe të dytë të arrijë 300 kredi ECTS.

Procesi i mësimdhënies dhe mësimnxënies në Universitetin e Tetovës bazohet në një strukturë kurrikulare të balancuar, ku lëndët obligative përbëjnë boshtin kryesor të formimit profesional dhe shkencor, ndërsa lëndët zgjedhore (rreth 20–30% e ngarkesës totale, varësisht nga fakulteti dhe profili i studimit) u mundësojnë studentëve profilizim, fleksibilitet akademik dhe orientim drejt interesave specifike. Veprimtaria mësimore realizohet përmes ligjëratave teorike, ushtrimeve praktike, punës laboratorike dhe mësimi në terren, në përputhje me natyrën e disiplinës.

Në aspektin metodologjik, universiteti promovon kalimin nga qasja tradicionale në metoda bashkëkohore, interaktive dhe të orientuara drejt studentit, duke inkurajuar pjesëmarrjen aktive, mendimin kritik dhe punën në grup. Këto qasje janë të pranishme në të gjitha njësitë akademike, me theks të veçantë në fakultetin pedagogjik, filologjik.

Gjatë periudhës 2019–2022, procesi mësimor u përball me sfidat e pandemisë COVID-19, e cila imponoi kalimin e përkohshëm në mësimdhënie online dhe forma hibride. Universiteti reagoi në mënyrë të koordinuar, duke siguruar vazhdimësinë e ligjëratave, ushtrimeve dhe vlerësimit të njohurive përmes platformave digjitale, çka kontribuoi në ruajtjen e cilësisë së procesit arsimor në kushte të jashtëzakonshme.

Një komponent thelbësor i programeve studimore është theksi i vazhdueshëm në punën praktike dhe aplikimin e njohurive teorike, me qëllim rritjen e përgatitjes profesionale të studentëve për tregun e punës. Në këtë drejtim, studimet në fushën e shkencave mjekësore përfshijnë trajnim intensiv klinik dhe laboratorik; programet inxhinierike dhe shkencore realizojnë praktikë profesionale në kompani, institucione publike dhe laboratorë të specializuar; ndërsa fakultetet e shkencave humane, pedagogjike dhe juridike integrojnë praktikën pedagogjike, profesionale dhe aplikative si pjesë përbërëse të kurrikulës.

Universiteti i Tetovës, duke u orientuar drejt ndërkombëtarizimit të arsimit të lartë, ofron gjithashtu programe dhe drejtime studimore në gjuhën angleze, në të dy ciklet e para të studimeve, duke kontribuar në rritjen e atraktivitetit akademik, bashkëpunimit ndërkombëtar dhe lëvizshmërisë së studentëve dhe stafit akademik.

4. Kultura e kualitetit

Universiteti i Tetovës në vazhdimësi kujdeset për sigurim dhe avansim të kualitet të të gjitha sferave të saja vepruese nëpërmjet mekanizmave për sigurim të cilësisë edhe atë si për pjesën akademike por edhe për pjesën administrative dhe teknike. Në bazë të ligjit për arsim të lartë sistemi i sigurimit, vlerësimit, zhvillimit dhe avansimit të kualitetit në arsim të lartë përfshinë: miratim, vërtetim dhe pranim të institucionit të arsimit të lartë dhe programeve studimore për realizim të veprimtarisë në arsim të lartë që realizohet nëpërmjet akreditimit; vlerësimi i kualitetit të veprimtarisë në arsimin e lartë, menaxhimi, aktivitetet akademike dhe prioritetet e saj realizohen nëpërmjet sistemit të evaluimit; sistemi i sigurimit, vlerësimit, zhvillimit dhe avansimit të arsimit të lartë realizohet nëpërmjet Këshillit nacional për arsim të lartë dhe veprimtarisë kërkimore-hulumtuese si dhe Agjencionit për kualitet të arsimit të lartë.

Spas Ligjit për arsim të lartë dhe statutit të unviersitetit, vetëevaluimi, vlerësimi i kualitetit të mësimdhënësve si dhe evaluimi i jashtëm paraqesin detyrim nëpërmjet të cilit sigurohet cilësia në arsimin e lartë në Republikë.

Evaluimi i jashtëm realizohet nga Bordi për evaluim në kuadër të Agjencionit për kulaitet të arsimit të lartë çdo pesë vjet. Bordi për evaluim vlerëson universitetet nëpërmjet ndjekjes dhe vlerësimit të kualitetit gjatë realizimit të veprimtarisë në arsim të lartë, veprimtarisë kërkimore-shkencore, punës profesionale dhe artistike të stafit akademik dhe në veçanti programeve studimore. Standardet dhe procedurat sipas së cilave realizohet evaluimi I jashtëm janë të përfshira në Rregulloren për standarde dhe procedurë për evaluim të jashtëm dhe vetevaluim e cila është në përputhshmëri me sugjerimet e Asociacioni evropian për sigurim të kualitetit në arsimin e lartë (ENQA).

Vetëevaluimin e Universitetit dhe njësive akademike e realizon komisioni për vetevaluim i universitetit gjegjësisht komisionet e njësive akademike më së paku në tre vjet. Raporti I vetevaluimit të Universitetit respektivisht njësive akademike përpilohen bazuar në rregulloren dhe standardet që I sjellë Këshilli Nacional. Përfshirë ky raport dhe raportet e njësive akadcmike janë përpiluar sipas Udhëzuesit për vetevaluim dhe sigurim të cilësisë të njësive akademike të UT i cili është përpiluar në përputhshmëri me standardet ESG/ENQA, të sjellë nga senati Unviersitetit.

Pjesë e vetevaluimit është edhe ankteimi i studentëve e cila përfshinë vlerësimin e kuadrit mësimdhënës dhe të bashkëpunëtorëve për çdo lëndë të cilën e dëgjojnë studentët.

5. Aktivitetet kërkimore

Universiteti i Tetovës zhvillon në mënyrë sistematike veprimtari kërkimore-shkencore, profesionale, aplikative dhe artistike në të gjitha njësitë e tij akademike. Universiteti e mbështet këtë veprimtari si një komponent thelbësor të misionit të tij akademik, duke inkurajuar përfshirjen aktive të stafit akademik dhe studentëve, si dhe duke siguruar prezantimin publik dhe transparencën e rezultateve shkencore dhe artistike.

Mbështetja institucionale për kërkimin shkencor realizohet përmes Zyrës për Hulumtime Shkencore dhe Inovacion (ZSHI), e cila ka rol koordinues dhe stimulues në: organizimin e konferencave shkencore nga njësitë akademike, botimin e revistave shkencore, nxitjen e aplikimeve për projekte dhe grante kërkimore, forcimin e bashkëpunimit ndërkombëtar në fushën e kërkimit.

Gjatë periudhës akademike 2019/2020 – 2021/2022, stafi akademik i Universitetit të Tetovës ka shënuar një nivel të lartë aktiviteti kërkimor, i reflektuar në botime shkencore, libra, monografi, pjesëmarrje në konferenca dhe aplikime për projekte kërkimore, shpesh në bashkëpunim ndërkombëtar. Kjo veprimtari është realizuar pavarësisht sfidave të shkaktuara nga pandemia COVID-19.

FSHMN paraqet një nga njësitë më aktive në aspektin e prodhimit shkencor, me rritje të qëndrueshme të publikimeve: 2019/2020: 186 punime shkencore (131 në revista ndërkombëtare; 55 me faktor impakti), 2020/2021: 157 punime shkencore (99 ndërkombëtare; 58 me faktor impakti), 2021/2022: 200 punime shkencore (141 ndërkombëtare; 59 me faktor impakti). Stafi akademik i Fakultetit Filozofik ka qenë aktiv në konferenca, simpoziume, projekte dhe botime. Gjatë periudhës së raportimit janë botuar: 30 libra dhe rreth 80 punime shkencore. Fakulteti Juridik ka realizuar një veprimtari të konsiderueshme kërkimore, me mbi 80 punime shkencore, libra dhe kapituj librash kolektivë, të botuara në revista vendore dhe ndërkombëtare. Veprimtaria kërkimore dhe artistike e Fakultetit të Arteve ka karakter specifik, duke përfshirë konferenca, ekspozita, koncerte dhe shfaqje teatrale. Gjatë viteve 2019–2022, stafi i Artit Figurativ realizoi 20 ekspozita personale dhe 106 ekspozita kolektive (shtojca 3).

Universiteti i Tetovës dhe njësitë e tij akademike organizojnë rregullisht konferenca shkencore kombëtare dhe ndërkombëtare, të cilat kontribuojnë në rritjen e dukshmërisë shkencore dhe përfshirjen e studiuesve të rinj. Konkretisht, Fakulteti Filozofik organizon konferenca ndërkombëtare me ndërprerje të përkohshme gjatë viteve 2020–2021 për shkak të pandemisë (shtojca 4).

Pjesëmarrja në Projekte dhe Hulumtime Aplikative

Stafi akademik i Universitetit të Tetovës ka qenë i angazhuar në mënyrë aktive në projekte ndërkombëtare, hulumtime të aplikuara dhe bashkëpunime ndërinstitucionale, duke kontribuar në zhvillimin shkencor, transferimin e njohurive dhe rritjen e ndikimit shoqëror të Universitetit. Ajo që mund të veçohet është se në fushën e hulumtimeve teknike dhe natyrore, Fakulteti i Shkencave Matematike-Natyrore (FSHMN) ka realizuar projekte me rëndësi kombëtare dhe ndërkombëtare, përfshirë pjesëmarrjen në projektin “H2020 – National Open Science Cloud Initiative”, si dhe projektin “Kontrollimi i kualitetit të ajrit në Tetovë dhe rrethinë”, të realizuar në bashkëpunim me Ministrinë e Ambientit Jetësor. Ndërkohë, Fakulteti i Shkencave të Zbatuara (FSHZ) ka zhvilluar bashkëpunim të vazhdueshëm me ndërmarrje, kompani dhe institucione publike e private, duke krijuar mundësi për praktikë profesionale dhe punësim të studentëve. Fakulteti Juridik ka shënuar përfshirje aktive në projekte ndërkombëtare, duke përfituar një mini-grant nga Universiteti Vrije Amsterdam për realizimin e projektit “Matja e perceptimit për korrupsionin në Rajonin e Pollogut”. Fakulteti i Teknologjisë Ushqimore dhe të Ushqyerit (FTUU) ka shënuar rritje të ndjeshme të përfshirjes në projekte të financuara nga burime të jashtme. Një ndër projektet më të rëndësishme të përfunduara me sukses është IFCHEESE, i fokusuar në zhvillimin dhe promovimin e djathit natyror malor me bimë aromatike. Gjithashtu, FTUU ka qenë pjesë e projektit ERASMUS+ KA2, i cili synon rritjen e punësimit të femrave përmes kultivimit të luleve.

6. Anketimi i studentëve

Aktiviteti i vazhdueshëm për sigurim të cilësisë mbetet vetevaluimi i Universitetit. Evaluimi i aktiviteteve të Universitetit ndjek standardet dhe udhëzuesin për cilësi të asociacionit të universiteteve në hapësiën evropiane. Bazuar në këto standarde, vet evaluimi përfshinë aktivitete si në vijim: vlerësim të njësive akademike, programeve studimore përfshirë edhe lëndët, veprimtarinë akademike dhe kërkimore-shkencore, menaxhimin, metodat dhe mënyrat e punës, mësimdhënies e mësimnxënies. Ky proces realizohet nga komisionet e njësive akademike, kurse vetevaluimi i Universitetit realizohet nga Komisioni Qendror. Raportet për evaluim të njësive akademike realizohen duke u bazuar në udhëzuesin për evaluim të njësive akademike, të sjellë nga Senati. Vetevaluimi i njësive akademike dhe i Universitetit ka për qëllim të paraqesë programet studimore të njësisë, fakultetet e Universitetit, procesin mësimor dhe kërkimor-shkencor. Studentët në mënyrë të drejtpërdrejtë përfshihen nëpërmjet anketimit. Ky kapitull përmban vlerësimin e studentëve në lidhje me procesin mësimor. Konkretisht, studentët vlerësojnë mësimdhënien për çdo lëndë, për ligjërata dhe ushtrime, mënyrën e vlerësimit të tyre por edhe informimin nga sektorë të ndryshëm.

Vlerësimi i procesit mësimor nga ana e studentëve paraqet një instrument kyç për ndjekjen e cilësisë dhe identifikimin e anomalive në të gjitha njësitë akademike të Universitetit të Tetovës. Ky proces realizohet përmes pyetësorëve online, ku studentët vlerësojnë mbarëvajtjen e ligjëratave dhe ushtrimeve në një shkallë prej 1 deri në 5 (shtojca 5).

Metodologjia dhe Pjesëmarrja e Përgjithshme

Anketimi ka përfshirë një numër të konsiderueshëm vlerësimesh, ku Fakulteti i Shkencave Mjekësore (FSHM) shënoi pjesëmarrjen më masive me 2663 vlerësime, i ndjekur nga Fakulteti Pedagogjik me 678 dhe ai Filologjik me 400. Në të gjitha fakultetet, rezultatet tregojnë një vlerësim pozitiv të përgjithshëm të realizimit të procesit mësimor.

Objektiviteti dhe Realizimi i Testimit

Indikatori që ka marrë vazhdimisht vlerësimet më të larta në nivel universiteti është përputhshmëria e testimit me materialin e ofruar edhe atë: në Fakultetin Juridik, ky indikator arriti në $M = 4.71$, në Fakultetin Ekonomik, vlerësimi ishte $M = 4.61$, në Fakultetin e Arteve, studentët u pajtuan pothuajse plotësisht me objektivitetin e testimit me $M = 4.69$. Programet si Psikologjia ($M = 4.80$) dhe Gjuha Shqipe ($M = 4.73$) shquhen për saktësinë e lartë në këtë drejtim.

Saktësia e Orarit dhe Mbarëvajtja e Mësimit

Respektimi i orarit të ligjëratave dhe ushtrimeve vlerësohet si një nga pikat më të forta të institucionit. Konkretisht, Fakulteti i Shkencave të Zbatuara (FSHZ) raportoi saktësi të lartë në fillimin dhe mbarimin e orëve ($M = 4.33$ për ligjërata dhe $M = 4.40$ për ushtrime). Fakulteti i Kulturës Fizike shënoi vlerësime mjaft pozitive me $M = 4.61$ për ligjëratat. Në Fakultetin Filozofik, saktësia u vlerësua me $M = 4.35$ në nivel fakulteti, megjithëse programi i Sociologjisë shfaqti vlerësime më të ulëta ($M = 3.26$). Programi i Teknologjisë Ushqimore arriti vlerësimin maksimal $M = 5.00$ për saktësinë e orarit të ushtrimeve.

Informimi, Qartësia dhe Lidhshmëria Praktike

Niveli i informimit të studentëve për aktivitetet dhe përgjegjësitë e lëndës është përgjithësisht i lartë, si në Fakultetin e Shkencave Matematike-Natyrore (FSHMN) ($M = 4.38$) dhe në Mekatronikë ($M = 4.74$). Megjithatë, në Artin Muzikor, niveli i informimit u vlerësua me $M = 3.97$, që është më i ulët se indikatorët e tjerë të asaj njësie.

Sa i përket qartësisë së materialit të prezantuar: Mësimdhënësit e Gjuhës Shqipe morën notën $M = 4.82$. Në Fakultetin Ekonomik, qartësia gjatë ushtrimeve ($M = 4.23$) ishte pak më e ulët se në ligjërata ($M = 4.54$).

Lidhshmëria me praktikën mbetet sfidë në disa drejtime: në FSHM kjo u vlerësua me $M = 4.0$ gjatë ushtrimeve, ndërsa në programin e Frëngjishtes shënoi rënie në $M = 3.62$. Gjeneralisht, fakulteti i Shkencave të Zbatuara karakterizohet nga një vlerësim shumë i lartë në Mekatronikë, ku pothuajse të

gjithë indikatorët kalojnë vlerën 4.60. Fakulteti Pedagogjik shfaq një trend pozitiv me një mesatare të përgjithshme prej $M = 4.57$ për testimin, por me nevojë për përmirësim në Drejtimin Parashkollor sa i përket orarit ($M = 3.19-3.26$).

Fakulteti i Shkencave Mjekësore edhe pse ka numrin më të madh të studentëve, ruan një nivel solid ($M = 4.28$ te testimi), por vërehet një rënie e lehtë e kënaqësisë gjatë orëve të ushtrimeve krahasuar me ligjëratat. Në fakultetin Filologjik, programi i Gjuhës Shqipe dominon me vlerësime tejet të larta, ndërsa ai i Frëngjishtes ka vlerësimet më modeste të fakultetit ($M = 3.38-3.83$).

Si përfundim, anketimet dëshmojnë se studentët e vlerësojnë lart profesionalizmin e stafit dhe saktësinë organizative, ndërsa kërkojnë më shumë pajisje teknologjike, qasje në internet dhe forcim të lidhjes teori-praktikë në ushtrime.

6.1 Evaluim i aktiviteteve të Universitetit dhe implikimi i situatës me pandeminë Covid-19

Situata e përgjithshme si në vendin tonë ashtu edhe në botë determinohet nga lëvizjet e të dhënave rreth pandemisë nga virusi korona. Gjithsesi, pjesë e pandashme e kësaj sfide ishte edhe procesi arsimor, i cili si rrjedhojë e pandemisë u destinua që vitin e kaluar akademik 2019/20 ta përfundojë në rrethana jotipike për një vit akademik. Edhe më tej, sfidues është planifikimi, përgatitjet, nisma dhe rrjedha e vitit të ri akademik, 2020/21.

Universiteti i Tetovës si dhe organet e tij vendimmarrëse duke pasur parasysh se veprojnë më një numër të konsiderueshëm të studentëve por dhe të stafit akademik, me vëmendje të madhe dhe me shumë vigjilencë, planifikojnë nismën e vitit të ri akademik edhe atë duke pasur në mendje kujdesin dhe ruajtjen e shëndetit publik por edhe sigurimin e procesit mësimor kualitativ. Duke mos anashkaluar zërin e “banorëve” të vet, UT-ja realizoi anketim me studentët dhe stafin me qëllim që të merret parasysh opinioni i tyre rreth mënyrës së realizimit të procesit mësimor.

Gjurmimi i opinionit të palëve të involvuara interne të Universitetit, mësimdhënësve dhe studentëve, për mënyrën e realizimit të procesit mësimor në semestrin dimëror të vitit akademik 2020/21 u realizua nëpërmjet anketimit. Qëllimi i gjurmimit ishte përfshirja e tyre në vendimmarrjen e organeve kompetente të Universitetit për mënyrën e realizimit të procesit mësimor në semestrin dimëror të vitit akademik 2020/21. Anketimi u realizua nga Zyra për menaxhim me cilësi dhe evaluim në bashkëpunim me Zyrën për arsim, gjatë muajit shtator prej 10-14.09.2020. Pyetësi u aplikua online. Konkretisht, gjithë stafi mësimdhënës si dhe studentët, nëpërmjet e-mailit zyrtar kishin qasje për plotësim të anketës. Anketa përfshinte pyetje me përgjigje të ofruara, por edhe me mundësi ofrimi të alternativave shtesë si dhe mundësi komentimi plotësues. Pjesëmarrësit zgjidhnin opsione për preferencat e tyre rreth mënyrës së realizimit të procesit mësimor, online ose me prezencë fizike, edhe

atë veçmas për ligjërata dhe veçmas për ushtrime. Gjithashtu, zgjidhnin/ofronin arsyen kryesore e cila kontribuon që një mënyrë e caktuar (online ose prezenca fizike) të jetë favorizuese për ta.

Gjithsej janë përgjigjur 1901 subjekte prej të cilëve 223 mësimdhënës (11.7%), dhe 1678 studentë (88.3%). Sipas fakulteteve, numër më i madh i studentëve pjesëmarrës në anketë ishin nga Fakulteti i Shkencave të Mjekësisë (726), kurse i mësimdhënësve nga Fakulteti i Shkencave Matematike-Natyrore (38).

Prej numrit të përgjithshëm të pjesëmarrësve është evident favorizimi i mësimit me prezencë fizike për semestrin dimëror në vitin akademik 2020/21. Më konkretisht, 63% e mësimdhënësve si dhe 59% e studentëve e preferojnë formën me prezencë fizike të mësimit në **ligjërata**. Preferenca e natyrës së realizimit të ligjëratave për semestrin dimëror 2020/21 dallon sipas fakulteteve dhe statusit të pjesëmarrësve. Në tërësi, studentët kryesisht mbështesin formën me prezencë fizike të realizimit të mësimit thuajse në të gjitha njësitë akademike. Në këtë drejtim përjashtim bëjnë studentët e Fakultetit të Shkencave Mjekësore të cilët preferojnë formën online të ligjëratave (rreth 51%). Mësimdhënësit dallojnë në mbështetje të formës së realizimit të mësimit në ligjërata sipas fakulteteve. Konkretisht, mësimdhënësit në Fakultetin Filologjik (rreth 54%), Ekonomik (61%), Pedagogjik (53%) në përqindje më të lartë favorizojnë formën online të realizimit të ligjëratave (shtojca 5).

Mësimdhënësit por edhe studentët e Fakultetit të Shkencave të Zbatuara, Fakultetit të Arteve si dhe të Fakultetit të Kulturës Fizike veçojnë se natyra e lëndëve të programit studimor nuk mundëson realizim të formës online të ligjëratave, prandaj ata preferojnë formën me prezencë fizike të realizimit të ligjëratave. Pjesëmarrësit e njësive akademike të tjera, nga të dy grupet e anketuara, studentë dhe mësimdhënës, të cilët preferojnë prezencën fizike të realizimit të ligjëratave shtojnë se materiali gjatë ligjërimit me prezencë fizike është më i qartë për dallim të ligjëratave në formën online.

Mësimdhënësit e Fakultetit Filologjik, Ekonomik dhe Pedagogjik por edhe studentët e Fakultetit të Shkencave Mjekësore që preferojnë mënyrën online të ligjëratave, si arsye kryesore e potencojnë rregullshmërinë e realizimit të mësimit online si edhe me prezencë fizike.

Deklarimi për formën me prezencë fizike të realizimit të procesit mësimor është edhe për **ushtrimet**. Në nivel universitar rreth 67% e mësimdhënësve e preferojnë këtë formë. Përqindja e studentëve për preferencë të formës me prezencë fizike të ushtrimeve (73%) është edhe më e lartë se për ligjëratat. Mbështetja e stafit mësimdhënës për realizim të formës me prezencë fizike të ushtrimeve ngelet thuajse e përafërt si edhe për ligjëratat. Konkretisht, mësimdhënësit e Fakultetit Filologjik (63%) në përqindje më të lartë mbështesin formën online të ushtrimeve sesa prezencën fizike.

Përqindja dominuese e studentëve për prezencë fizike të realizimit të ushtrimeve është evidente në të gjitha njësitë akademike të Universitetit të Tetovës. Studentët e Fakultetit Filozofik, Juridik, FTUU, Pedagogjik, Bujqësisë dhe FAB-it, deklarojnë se nevoja e domosdoshmërisë së bashkëpunimit me

kolegë gjatë ushtrimeve e bën që forma e prezencës fizike të jetë e preferuara e tyre. Studentët e Fakultetit të Shkencave të Zbatuara, Shkencave Mjekësore, Arteve, dhe FSHMN-së potencojnë se natyra e lëndëve në programet studimore të tyre nuk e mundëson realizimin e formës online të mësimi, prandaj prezenca fizike është opsioni i favorizuar i tyre për procesin mësimor të ushtrimeve gjatë vitit 2020/21. Performanca më e mirë në ushtrime me prezencë fizike ka qenë arsyeja e parapëlqimit të prezencës fizike nga studentët e Fakultetit Filologjik, Ekonomik dhe Fakultetit të Kulturës Fizike.

7. SWOT analiza

Strategjia e universitetit bazohet në SWOT analizë e cila i mer për bazë anët e fuqishme, dobësitë, mundësitë dhe rreziqet e mundëshme dhe në bazë të saj mbështet zhvillimin e unviersitetit.

FUQITË

- Të gjitha programet studimore janë të dizajnuara sipas parimeve të Sistemit të Bolonjës dhe aplikojnë Sistemin Evropian të Transferit të Kredive (ECTS), gjë që lehtëson lëvizshmërinë e studentëve dhe njohjen e diplomave.
- Fakultetet disponojnë një staf akademik profesional, me gradë shkencore dhe tituj akademikë të fituar sipas ligjit, i cili tregon gatishmëri për avancim të vazhdueshëm.
- Anketimet dëshmojnë se studentët janë shumë të kënaqur me objektivitetin e testimit (përputhshmëria me materialin e ligjëruar) dhe saktësinë e orarit të mësimit.
- Ekzistenca e laboratorëve modernë (si Laboratori për testimin e materialeve ndërtimore në FSHZ ose Laboratori për kontrollin e produkteve ushqimore në FTUU) shërben si një avantazh i madh për mësimin praktik.
- Stimulim i studentëve nëpërmjet ofrimit të mundësive për lirim nga participimi
- Rritje e aktiviteteve kërkimore shkencore si organizim konferencash dhe revistave shkencore

DOBËSITË

- Nevojë e avansimit të infrastrukturës laboratorike në disa njësi akademike. Në disa fakultete raportojnë numër të pamjaftueshëm të kabineteve dhe laboratorëve të pajisur me teknologji moderne (hardware dhe software).
- Ekziston një disproporcion i madh midis asistentëve të rregullt dhe atyre me kontratë, gjë që rrit ngarkesën e stafit ekzistues dhe vështirëson punën e thelluar praktike me studentët.
- Në pozitat e profesorëve të rregullt, veçanërisht në shkencat teknike, juridike dhe të arteve, gjinia mashkullore dominon ndjeshëm.
- Nevojë për trajnime të vazhdueshme të kuadrit akademik për aplikime të metodave bashkëkohore të mësimdhënies

MUNDËSITË

- Ekziston një interesim i lartë i shtetasve të huaj (kryesisht nga Kosova dhe Shqipëria) për studimet e ciklit të dytë (Master).
- Zgjerimi i marrëveshjeve me kompanitë industriale dhe institucionet shtetërore mundëson realizimin e praktikës cilësore dhe rrit shanset për punësimin e studentëve.
- Hapja e drejtimeve të reja në përputhje me kërkesat e tregut (si programet e specializuara në mjekësi ose inxhinieri) mund të tërheqë më shumë studentë.
- Shfrytëzimi i mobilitetit të stafit dhe studentëve përmes programeve ndërkombëtare shërben si mjet për transferimin e përvojave më të mira evropiane.
- Zhvillimi i metodave të reja të ligjërimit (mësimi nga largësia) pas përvojës së pandemisë ofron fleksibilitet për studentët.
- Ruajtja e studentëve ekselent si pjesë e stafit të Universitetit
- Bashkëpunimi me bizneset dhe grupe të tjera të interesit;

KËRCËNIMET

- Largimi masiv i të rinjve nga vendi drejt shteteve perëndimore është kërcënimi kryesor për rënien e numrit të studentëve të regjistruar.
- Ulja e natalitetit ka rezultuar në një numër më të vogël të nxënësve në shkollat e mesme, gjë që reflektohet drejtpërdrejt në kuotat e regjistrimit në universitet.
- Hapja e shumë institucioneve të arsimit të lartë (publike dhe private) në një hapësirë të ngushtë gjeografike krijon një mjedis tejet konkurrues.
- Kushtet e vështira ekonomike në shoqëri ndikojnë në mundësinë e studentëve për të ndjekur studimet, sidomos ato pasdiplomike me kosto më të lartë.

7. Përfundim

Universiteti i Tetovës posedon një bazë solide akademike dhe programe të harmonizuara mirë me standardet evropiane. Sfidat kryesore mbeten modernizimi i infrastrukturës laboratorike dhe konsolidimi i stafit të ri (asistentëve) për të kompensuar kuadrin që pensionohet. Përballë sfidave demografike, Universiteti duhet të fokusohet në tërheqjen e studentëve të huaj dhe forcimin e lidhjes me industrinë për të garantuar perspektivën e të diplomuarve në tregun e punës.

Sipas SWOT analizës mund të përfundohet se Universiteti i Tetovës si Universitet i parë publik më mësim në gjuhën shqipe dhe me një gamë të gjerë të programeve studimore si dhe me kuadër të përgaditur profesionalisht duhet të fokusohet në të ardhmen në:

Vazhdimin e përputhshmërisë së programeve studimore me programe studimore evropiane dhe të vazhdojë edhe më tutje të jetë në përgaditje të studentëve të cilët do të jenë të aftë të adresojnë kërkesat e tregut të punës.

Universiteti të vazhdojë të mbështesë punën kërkimore shkencore nëpërmjet organizimit të konferencave nacionale dhe ndërkombëtare si dhe të vazhdojë të jetë i qëndrueshëm publikimi i revistave shkencore

Orientimi i Universitetit duhet të jetë i fokusuar në vazhdimin e rritjes së bashkëpunimeve me universitetet tjera evropiane por dhe botërore dhe rritjen e projekteve bilaterale dhe ndërkombëtare

Universiteti të vazhdojë me mbështetjen e studentëve nëpërmjet formave të ndryshme, si mbështetje të ekselentëve por edhe të aktiviteteve studentore kulturore e artistike.

Bashkëpunimi me biznes sektorin por edhe aktivizimi i laboratorëve dhe parqeve teknologjike do të kontribuojë për zhvillimin e bashkësisë por edhe të etablimin e Universitetit në vend por edhe më gjerë.

8. Shtojca

Shtojca 1. Struktura e studentëve për periudhën 2019/20, 2020/21, 2021/22

Shtojca 2 Kuadri akademik

Shtojca 3 Listë e revistave të publikuara

Shtojca 4 Konferencat

Shtojca 5 Anketimi i studentëve

ИЗВЕШТАЈ ОД САМОЕВАЛУАЦИЈА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ ВО ТЕТОВО (ЗА ПЕРИОДОТ
2019/20-21/22)

ТЕТОВО, ДЕКЕМВРИ 2023

Вовед

Евалуацијата на Универзитетот во Тетово претставува продолжение на процесот на евалуација за периодот 2016/2019, но со потенцирање на специфичностите, предизвиците и стратегиите за нивно надминување за периодот 2019/22.

Универзитетот во Тетово, следејќи ги стратегиите на институционалните програми за евалуација, силно е ориентиран кон зајакнување на своите капацитети и со цел да обезбеди континуитет во развојот и зголемувањето на квалитетот во сите сфери на работење на Универзитетот. Сенатот на Универзитетот, на 12.12.2019 година, ги избра членовите на Комисијата за евалуација со мандат од четири години. Комисијата се состои од 11 членови, девет од нив се наставници од различни академски единици, а тројца студенти се предложени од студентскиот парламент.

Комисијата беше задолжена да го реализира процесот на евалуација и да го изготви извештајот за самовреднување за периодот 2019/20, 2020/21 и 2021/22, во кој ќе се земат предвид упатствата за самовреднување на Советот за акредитација и евалуација на РСМ, како и насоките за институционална евалуација на АУЕ.

Реализацијата на евалуацијата за периодот 2019/2022 започна во текот на календарската 2023 година, поради тоа што штотуку заврши претходното евалуација 2016/19, кое беше одложено како последица на промените во условите за работење на сите сфери на Универзитетот поради пандемијата од Covid-19.

Специфичните аспекти на евалуацијата на институцијата во целина се:

- Евалуација на квалитетот на студиските програми и нивната поврзаност со пазарот на труд;
- Евалуација на квалитетот на академскиот кадар и оценка на квалитетот на истражувачките активности;
- Анкетирање на студентите за оценка на реализирањето на наставниот процес.

Процесот на евалуација беше реализиран во непосредна соработка со комисиите за самовреднување на академските единици на Универзитетот. Членовите на централната комисија за евалуација ја организираа реализацијата на процесот преку распределба на задачите според соодветните компетенции на секој член. Логистичката поддршка за реализација на евалуација беше обезбедена од Канцеларијата за управување со квалитет и евалуација.

Овој извештај е изготвен врз основа на податоците обезбедени од извештаите за самовреднување на академските единици на Универзитетот во Тетово, кои по изготвувањето и одобрувањето на истите во наставно-научните совети на академските единици, беа доставени до претседателот на централната комисија за евалуација. Во ноември 2020 година, единиците беа информирани за започнувањето на процесот на евалуација.

Тешкотиите со кои се соочи централната комисија се однесуваа на големината на податоците и разновидноста на извештаите на академските единици.

1. Институционален контекст

Историскиот развој на институцијата, како и описот на географската положба на Универзитетот се исти како содржината на насловите со исто име претставени во извештајот за самовреднување за 2013/2016 и 2016/19.

1.1. Регионална и национална состојба на пазарот на труд и влијанието на миграцијата

Според Државниот завод за статистика, во периодот пред почетокот на пандемијата, односно во четвртиот квартал на 2019 година, стапката на вработеност изнесува 47,9%, додека во истиот период на 2020 година се забележува пад на 46,8%. Во истиот период, стапката на невработеност, во периодот пред пандемијата, односно во четвртиот квартал на 2019 година изнесува 16,6%, додека во истиот квартал на 2020 година е 16,1%, односно се забележува тенденција на намалување за околу 1000 лица.

Од друга страна, активното население во четвртиот квартал на 2019 година изнесува 57,5%, додека во истиот период на 2020 година е 55,9%, односно се забележува тенденција на намалување за 1,6. Од овие податоци може да се заклучи дека намалувањето на бројот на невработените не е резултат на нивното вработување, туку се појавува како резултат на намалувањето на бројот на активно население. Ова произлегува од фактот дека одреден број на вработени и невработени не се дел од работната сила. Различни фактори може да придонесат лицата да не работат или да не бараат работа на пазарот на труд, што резултира со намалување на стапката на вработеност и невработеност.

Според анализата на McKinsey Global Institute, но и врз основа на бројни други истражувања, се забележува дека професиите во различни области од STEM (наука, технологија, инженерство и математика) спаѓаат во групата на професии со највисока рангирана вредност во светот. Настаните од почетокот на 2020 година, особено пандемијата со Covid-19, значително влијаеја на дигиталната трансформација на општеството во целина. Автоматизацијата и дигитализацијата во време на пандемија, со цел работата да се извршува

на безбеден и ефикасен начин, се појавуваат како неопходен чекор во сегашниот, но и во идниот период.

Според проекциите на Светскиот економски форум, најбарани професии ќе бидат: аналитичари на податоци и научници, специјалисти за вештачка интелигенција и машинско учење, специјалисти за големи податоци (Big Data), специјалисти за дигитален маркетинг и стратегии, како и специјалисти за автоматизација на процеси.

Во Република Северна Македонија се забележува постојан обид за следење на глобалните трендови при профилирањето на идните професии, иако такво проектирање, базирано претежно на глобалните движења, би било делумно ефективно, земајќи ги предвид ограничените услови и околностите за функционирање на економијата во целина. Затоа, во рамките на постојните образовни системи се врши постојан напор за оспособување на студентите и развивање на нивните вештини за полесна и поуспешна адаптација на пазарот на труд.

Технолошките развои исто така бележат брз раст, па затоа уште една важна задача на образовниот систем, покрај претходно споменатите напори, е да биде способен да ги предвидува овие промени со цел намалување на разликата помеѓу понудата и побарувачката на пазарот на труд, како и прилагодување кон глобалната економска и општата околина.

Според анкетата за потребите од вештини на пазарот на труд во РСМ за 2018/2019 година, најбарани професии со високо образование, според Националната класификација на професии, се Програмери и Машински инженери.

Според податоците на Employe Servis International, со цел анализа на побарувачката за кадар со високо образование и потребните квалификации, најбарани професии во Република Северна Македонија се: Програмери, Машински инженери, Градежни инженери, Економисти, Општи лекари, Информатички инженери, Инженери за организација на работата, Банкарски економисти, Архитекти, Инженери за компјутерски науки, Сметководители, Инженери за техничка безбедност, Металуршки инженери за обработка на метали, Правници, Контролни електроинженери, Менаџери за производство и продажба, Агрономски инженери, Фармацевт-технолози, Маркетинг агенти, Графички дизајнери, Администратори на бази на податоци и слично.

1.2. Структура на студентите и академскиот кадар

Трендот на движење на бројот на студенти на Универзитетот во Тетово во академските периоди 2019/2020, 2020/2021 и 2021/2022 покажува разновидна слика, каде што доминира влијанието на надворешни фактори, како што се миграцијата и нискиот наталитет, што резултира со општо

намалување или непроменет број на запишани студенти во повеќето факултети, со неколку исклучоци каде се забележува зголемување на бројот на студенти. Овој тренд се забележува и во првиот циклус (додипломски студии) и во вториот циклус (магистерски студии).

Повеќето факултети кои нудат студиски програми во хуманистичките, општествените науки и специфични технички или инженерски области, пријавија намалување или неконзистентен тренд на запишувања во првиот циклус на студии (Прилог 1).

Филозофскиот факултет забележа тренд на намалување на бројот на студенти во додипломските студии за анализираниот период. Од вкупно 532 студенти во 2019/2020, бројот падна на 463 во 2020/2021. Причината за овој пад се поврзува со фактори како низок наталитет и миграција. Најизразен пад на ниво на програма се забележа кај студиската програма по Историја, која забележа осетно намалување кога се работи за вкупниот број студенти од 2019/2020 до 2021/2022.

Но од друга страна, постдипломските студии на Филозофскиот факултет покажаа осцилации во насока на зголемување на бројот на студенти: од 37 студенти во 2019/2020, пораснаа на 48 студенти во 2021/2022. Овој последен раст се припишува главно на програмата по Психологија, по акредитацијата на новите насоки, како и интересот на странски студенти, особено од Косово. Филолошкиот факултет исто така потврди дека трендот на бројот на студенти во периодот 2019/2022 води кон намалување на бројот на студенти, со главни причини низок наталитет и миграција. Во првиот циклус, бројот на студенти запишани првпат континуирано е во намалување со околу 30 % од 2019/2020 во 2020/2021. Сличен тренд се појавува и на постдипломски студии.

Во првиот циклус на студии, Економскиот факултет прикажа осцилации со тенденција на зголемување на бројот на студенти запишани во првиот циклус на студии меѓу 2019/2020 и 2020/2021.

Факултетот за применети науки (ФПН) имаше раст на бројот на запишани студенти. Од 438 студенти во 2019/2020, бројот се зголеми на 465 во 2020/2021. Студиската програмата Градежништво прикажа раст од 61 во 2019/2020 на 83 во 2020/2021.

Педагошкиот факултет забележува општа тенденција на континуирано зголемување на бројот на домашни и странски студенти. Бројот на студенти во првиот циклус забележа значителен раст: од 285 студенти во 2019/2020, на 777 во 2020/2021. Програмата Настава во основно училиште има најголем процент на студенти (околу 46% од вкупниот број на студенти на Педагошкиот факултет). Странските студенти сочинуваа околу 6,84% од запишувањата во Првиот циклус во 2019/2020 и пораснаа на 7,78% во 2021/2022.

На Факултетот за физичка култура, вкупниот број на запишани студенти прикажа осцилации, но остана релативно стабилен помеѓу 142 и 141 студент во првиот циклус, вклучувајќи го и Спортскиот тренер.

Во првиот циклус, Правниот факултет прикажа флукутации и тоа од 109 студенти во 2019/2020, пораснаа на 136 во 2020/2021. Се забележува зголемување на бројот на студенти во насоките Правни студии и Криминологија.

Според пол, машкиот пол доминира на ФПН (Инженерство, Градежништво, Мекатроника). На Економскиот факултет, родовата структура покажува балансирање или тенденција на женскиот пол да е поброен, особено во Сметководство - Финансии (67% жени во 2021/2022).

Генерално, зголемената заинтересираност на странските студенти (претежно од Косово и Албанија) за студии од Вториот циклус, особено на факултети како ФПН и Филозофскиот факултет, претставува можност за развој за Универзитетот.

1.2 Структура на академскиот кадар

Во текот на трите години, редовниот кадар на Универзитетот покажа мали осцилации, често поврзани со внатрешни реорганизации (како што се случи на Педагошкиот факултет кои стана самостојна единица), како и со природните процеси на напредување во академскиот кадар. Повеќето факултети покажаа општ тренд на континуирано напредување на академскиот кадар (Прилог 2).

Факултетот за медицински науки (ФМН) забележа мал пораст на бројот на професори, од 25 професори во 2019/2020 на 31 во 2021/2022. Сепак, бројот на редовни соработници/асистенти значително опадна, од 10 во 2019/2020 на само 5 во 2021/2022. Ова укажува дека ФМН го консолидирал својот професорски кадар, но се соочува со изразен недостиг на млад помошен кадар.

Факултетот за математички и природни науки (ПМФ) забележа стабилен пораст на вкупниот број професори, од 39 во 2019/2020 на 46 во 2021/2022. И бројот на редовни соработници се зголеми од 14 во 2019/2020 на 16 во 2021/2022. Факултетот го смета континуираното напредување на академскиот кадар за една од своите силни страни.

На Филозофски, Правен, Економски и Факултетот за уметности, бројот на наставници остана релативно стабилен.

Педагошкиот факултет (ПФ), по издвојувањето од Филозофскиот факултет во 2017/2018, забележа значителен раст на редовниот кадар во 2020/2021 (23 професори). Факултетот нагласува дека бројот на наставно-научен кадар расте според потребите и зголемениот број на студенти.

Заеднички предизвик забележан во многу факултети е родовиот дисбаланс на високоакадемските позиции и потребата за зајакнување со млад кадар. На некои факултети, наставниот кадар претежно припаѓа на машкиот пол, на пример на Факултетот за уметности, само 21,8% од редовните наставници се жени. Конкретно, на програмата Ликовни уметности, само 4 од 18 наставници се жени. Во Драмски уметности, сите 5 наставници се мажи.

На правен факултет околу 75% од редовниот академски кадар се мажи, со само 16% жени. Сепак, Правниот факултет забележува тенденција на родова рамнотежа кај соработниците, каде 42% се жени.

На ПМФ, процентот на жени меѓу наставниците (околу 16,7%) е значително понизок во споредба со мажите (околу 80%). За разлика од тоа, кај соработниците/асистентите, женскиот пол е поброен (околу 70,7% во 2019/2020). На пример, на програмата Физика, целиот редовен професорски кадар (5 лица) се мажи.

Многу факултети го наведоа како слабост и закана недостигот на редовни асистенти, поради што многу часови на вежби и продлабочена работа со студентите се покриваат со кадар на договор на дело.

Малиот број на редовен кадар ја оптоварува работата, особено во проектни и лабораториски предмети. ФПН ангажираше значителен број на соработници на договор во споредба со само 6 редовни асистенти, нагласувајќи дека мал број на редовен кадар ја оптоварува нивната работа. Воопшто, факултетите покажуваат раст на бројот на квалификуван кадар (професори), но предизвик останува консолидирањето на редовните позиции на соработниците за поддршка на наставната оптовареност, особено во практичните и лабораториските области.

Изборот на академски кадар се реализира преку јавни конкурси во согласност со критериумите утврдени во Законот за високо образование и правилникот на Универзитетот за постапка по јавен повик.

2. Норми, вредности, мисија и цели на универзитетот

За периодот на академските години 2019/20, 2020/21 и 2021/22, Визијата, мисијата и стратешките цели на Универзитетот остануваат исти како и во разработката на истата под тема од Извештајот за самовреднување за 2017/19.

2.1. Управување и менаџмент

Под темите поврзани со Профилот на Универзитетот; Позицијата на Универзитетот на локално, регионално и меѓународно ниво се исти како и разработката на истите под темите од Извештајот за самовреднување од 2017 и 2019 година.

3. Управување и активности

3.1. Институционално управување и донесување одлуки

Универзитетот во Тетово (УТ) функционира како интегриран универзитет, чија организација и активности се базираат на принципот на институционална автономија, согласно Законот за високо образование и соодветните подзаконски акти. Структурата на управување е организирана на три нивоа на донесување одлуки: универзитетско ниво, ниво на академски единици и ниво на студиски програми. Централните органи на Универзитетот во Тетово се: Сенатот на Универзитетот, Советот на Ректоратот и Ректорот.

Сенатот на Универзитетот е највисок академски и одлучувачки орган, кој ја гарантира институционалната автономија на УТ. Сенатот се состои од два претставници од секој факултет, избрани од наставно-научните совети преку тајно гласање, како и од три претставници на студентите, избрани од Студентскиот парламент. Ректорот и проректорите се членови на Сенатот според функцијата.

Според измените во Законот за високо образование (Службен весник на РСМ бр. 82/2018), одредбите кои се однесуваат на управувањето и менаџментот на универзитетот продолжуваат да се применуваат до завршувањето на мандатот на актуелниот состав на Сенатот. Сенатот има надлежност да го усвои Статутот на Универзитетот, правилниците и општите акти, да ги одреди академските политики, да одлучува по прашања поврзани со наставно-научните и финансиските активности, изборот на академскиот кадар, како и прашања поврзани со издавачката дејност и институционалниот развој.

Ректорот е извршен и законски претставник на Универзитетот, одговорен за водењето и претставувањето на УТ во земјата и надвор од неа. Меѓу главните надлежности на Ректорот се: спроведување на одлуките и заклучоците на Сенатот; предлагање акти и прашања за разгледување во Сенатот и Советот на Ректоратот; управување со меѓународната соработка и

иницирање договори со универзитети и други институции во земјата и странство; како и редовно известување за активностите на Универзитетот пред Сенатот и основачот.

Советот на Ректоратот се состои од Ректорот, проректорите, деканите односно директорите на единиците на Универзитетот, како и претставници од Студентскиот парламент. Овој орган има советодавна улога, предлагајќи акти и материјални прашања за одлучување во Сенатот, објавувајќи конкурси за упис на студенти во сите три циклуси на студии (со претходна согласност од Владата на РСМ), давајќи мислења за студиските програми и донесувајќи одлуки за тековната меѓународна соработка.

Организација и управување на ниво на академски единици

Организацијата на академските единици на УТ се регулира со унифициран правилник, кој се применува на сите факултети. Органите на академските единици се: Наставно-научен совет, декан и деканатски совет. Наставно-научниот совет на факултетот е највисок одлучувачки орган на ниво на академска единица. Тој се состои од редовни професори, вонредни професори, доценти и претставници на студентите, избрани од Студентскиот парламент.

Надлежностите на овој орган вклучуваат: усвојување правилници на факултетот; изработка и усвојување на четиригодишната програма за развој и годишната програма за работа; предлагање на бројот на студенти за упис во првата година за сите три циклуси на студии; избор на членови на Комисијата за внатрешна евалуација; како и усвојување упатства за евалуација и обезбедување на квалитет во академската единица.

3.2. Настава и учење

Универзитетот во Тетово нуди студии организирани на високо образование: прв циклус (додипломски студии), втор циклус (постдипломски – магистерски студии). Студиските програми се реализираат во рамките на тринаесет академски единици и се структурирани во согласност со принципите на Болоњскиот процес, Европскиот систем за трансфер и акумулација на кредити (ECTS), како и со националното законодавство за високо образование. Сите студиски програми подлежат на процес на акредитација и институционално и програмско оценување од Агенцијата за акредитација и оценување на високо образование на Република Северна Македонија, со цел да се обезбеди усогласеност со стандардите за обезбедување на квалитет. Програмите од првиот циклус имаат оптовареност од 180 до 240 ECTS кредити и траат три до четири академски години, во зависност од профилот на студиите, додека одредени професионални програми се реализираат во интегрирана форма.

Во овој контекст, програмите за регулирани професии вклучуваат долгорочни интегрирани студии, како што се студиите во медицината, кои траат шест години (360 ECTS) и комбинираат теоретско учење со клиничка обука, како и студиите по фармација и стоматологија, со траење од пет години (300 ECTS). Исто така, некои програми во областа на применети науки и инженерство се нудат како петгодишни интегрирани програми.

Студиските програми се класифицирани како академски или професионални, во зависност од образовните цели и резултатите од учењето. Програмите од вториот циклус содржат 60 или 120 ECTS кредити, со цел вкупната оптовареност од првиот и вториот циклус да достигне 300 ECTS.

Процесот на настава и учење на Универзитетот во Тетово се базира на балансирана наставна структура, каде задолжителните предмети го формираат главниот столб на професионалното и научното формирање, додека изборните предмети (околу 20–30% од вкупната оптовареност, во зависност од факултетот и профилот на студиите) им овозможуваат на студентите профилирање, академска флексибилност и ориентација кон специфични интереси. Наставната дејност се реализира преку теоретски предавања, практични вежби, лабораториска работа и настavi на терен, во согласност со природата на дисциплината.

Во методолошки аспект, универзитетот промовира премин од традиционалниот пристап кон современи, интерактивни и студентски ориентирани методи, поттикнувајќи активно учество, критичко размислување и работа во групи. Овие пристапи се присутни во сите академски единици, со посебен акцент на педагошки и филолошки факултет.

Во периодот 2019–2022, наставниот процес се соочи со предизвиците на пандемијата COVID-19, која наложи привремен премин на онлајн настава и хибридни форми. Универзитетот реагираше координирано, обезбедувајќи континуитет на предавањата, вежбите и оценувањето на знаењето преку дигитални платформи, што придонесе за одржување на квалитетот на наставниот процес во вонредни услови.

Клучна компонента на студиските програми е континуируваниот акцент на практична работа и примена на теоретското знаење, со цел зголемување на професионалната подготвеност на студентите за пазарот на труд. Во овој контекст, студиите во медицинските науки вклучуваат интензивна клиничка и лабораториска обука; инженерските и научните програми реализираат професионална пракса во компании, јавни институции и специјализирани лаборатории; додека факултетите за хуманистички, педагошки и правни науки интегрираат педагошка, професионална и применета пракса како составен дел од наставната програма.

Универзитетот во Тетово, ориентиран кон интернационализација на високо образование, исто така нуди програми и студиски насоки на англиски јазик, во првите два циклуси на студии, со

што придонесува за зголемување на академската атрактивност, меѓународната соработка и мобилноста на студентите и академскиот кадар.

4. Култура на квалитет

Универзитетот во Тетово континуирано се грижи за обезбедување и унапредување на квалитетот во сите свои сфери на делување преку механизми за обезбедување на квалитет, и тоа како во академскиот дел, така и во административниот и техничкиот дел. Според Законот за високо образование, системот за обезбедување, оценување, развој и унапредување на квалитетот во високо образование вклучува: усвојување, потврдување и признавање на институциите за високо образование и студиските програми за остварување на дејноста во високото образование, што се реализира преку акредитација; оценување на квалитетот на дејноста во високото образование, управувањето, академските активности и приоритетите се реализира преку системот за евалуација; системот за обезбедување, оценување, развој и унапредување на високото образование се реализира преку Националниот совет за високо образование и научно-истражувачка дејност, како и преку Агенцијата за квалитет во високото образование.

Според Законот за високо образование и Статутот на универзитетот, евалуацијата, оценувањето на квалитетот на наставниот кадар, како и надворешната евалуација претставуваат обврска преку која се обезбедува квалитетот во високото образование во Републиката.

Надворешната евалуација се спроведува од Советот за евалуација во рамките на Агенцијата за квалитет во високото образование на секои пет години. Советот за евалуација ги оценува универзитетите преку следење и оценување на квалитетот при остварувањето на дејноста во високото образование, научно-истражувачката дејност, професионалната и уметничката работа на академскиот кадар, а особено на студиските програми. Стандардите и процедурите според кои се спроведува надворешната евалуација се вклучени во Правилникот за стандарди и процедура за надворешна евалуација и самовреднување, кој е во согласност со препораките на Европската асоцијација за обезбедување квалитет во високото образование (ENQA).

Евалуација на Универзитетот и на академските единици се спроведува од Комисијата за евалуација на универзитетот, односно од комисиите на академските единици најмалку на секои три години. Извештајот за евалуација на Универзитетот, односно на академските единици, се

изготвува врз основа на правилникот и стандардите донесени од Националниот совет. Овој извештај, како и извештаите на академските единици, се изготвуваат согласно Упатството за евалуација и обезбедување на квалитетот на академските единици на УТ, кое е изготвено во согласност со ESG/ENQA стандардите и е донесено од Сенатот на Универзитетот.

Дел од евалуација е и анкетирањето на студентите, кое вклучува оценување на наставниот кадар и соработниците за секој предмет што го следат студентите.

5. Истражувачки активности

Универзитетот во Тетово систематски спроведува научно-истражувачки, професионални, апликативни и уметнички активности во сите свои академски единици. Универзитетот ја поддржува оваа дејност како суштинска компонента на својата академска мисија, поттикнувајќи активно учество на академскиот кадар и студентите, како и обезбедувајќи јавна презентација и транспарентност на научните и уметничките резултати.

Институционалната поддршка за научното истражување се реализира преку Канцеларијата за научни истражувања и иновации (КНИИ), која ги координира и стимулира единиците за: организирање научни конференции од страна на академските единици, издавање научни списанија, поттикнување апликации за проекти и истражувачки грантови, како и зајакнување на меѓународната соработка во областа на истражувањата.

Во академскиот период 2019/2020 – 2021/2022, академскиот кадар на Универзитетот во Тетово покажал висок степен на истражувачка активност, отсликан во научни публикации, книги, монографии, учество на конференции и апликации за истражувачки проекти, често во меѓународна соработка. Овие дејности се реализирале и покрај предизвиците предизвикани од пандемијата COVID-19.

Факултетот за математички и природни науки (ПМФ) претставува една од најактивните единици во поглед на научно производство, со стабилен пораст на публикациите:

- 2019/2020: 186 научни трудови (131 во меѓународни списанија; 55 со импакт фактор)
- 2020/2021: 157 научни трудови (99 меѓународни; 58 со импакт фактор)
- 2021/2022: 200 научни трудови (141 меѓународни; 59 со импакт фактор).

Академскиот кадар на Филозофскиот факултет бил активен на конференции, симпозиуми, проекти и публикации. Во тригодишен период се објавени: 30 книги и околу 80 научни трудови. Правниот факултет реализирал значајна истражувачка активност, со над 80 научни трудови, книги и поглавја во колективни изданија, објавени во домашни и меѓународни списанија.

Истражувачката и уметничката активност на Факултетот за уметности има специфичен карактер, вклучувајќи конференции, изложби, концерти и театарски претстави. Во периодот 2019–2022, кадарот на Факултетот за ликовна уметност реализирал 20 самостојни изложби и 106 колективни изложби (прилог 3).

Универзитетот во Тетово и неговите академски единици редовно организираат национални и меѓународни научни конференции, кои придонесуваат за зголемување на научната видливост и вклучување на млади истражувачи. Конкретно, Филозофскиот факултет организира

меѓународни конференции, со привремени прекини во периодот 2020–2021 поради пандемијата (прилог 4).

Учество во проекти и апликативни истражувања

Академскиот кадар на Универзитетот во Тетово бил активно ангажиран во меѓународни проекти, апликативни истражувања и меѓу институционална соработка, придонесувајќи за научниот развој, трансфер на знаења и зголемување на општествениот импакт на Универзитетот.

Во областа на техничките и природните истражувања, Факултетот за математички и природни науки (ПМФ) реализирал проекти со национално и меѓународно значење, вклучувајќи учество во проектот „H2020 – National Open Science Cloud Initiative“, како и проектот „Контрола на квалитетот на воздухот во Тетово и околината“, реализиран во соработка со Министерството за животна средина.

Факултетот за применети науки (ФПН) развил континуирана соработка со претпријатија, компании и јавни и приватни институции, создавајќи можности за професионална пракса и вработување на студентите.

Правниот факултет активно учествувал во меѓународни проекти, користејќи мини-грант од Универзитетот Vrije Amsterdam за реализација на проектот „Мерење на перцепцијата за корупција во регионот на Полог“.

Факултетот за технологија на храна и исхрана (ФТХХИ) забележал значителен пораст на учеството во проекти финансирани од надворешни извори. Еден од најзначајните успешно реализирани проекти е IFCHEESE, насочен кон развој и промоција на природен планински сир со ароматични билки. Исто така, ФТХХИ бил дел од проектот ERASMUS+ KA2, кој има за цел зголемување на вработеноста на жените преку одгледување на цвеќиња.

6. Анкетирање на студентите

Евалуацијата на активностите на Универзитетот следи стандарди и упатства за квалитет од асоцијацијата на универзитети во европскиот простор. Според овие стандарди, евалуацијата вклучува активности како: оценување на академските единици, студиските програми вклучително и предметите, академската и научно-истражувачката активност, менаџментот, методите и начините на работа, наставата и учењето.

Овој процес се реализира преку комисији на академските единици, додека евалуацијата на Универзитетот се спроведува од Централната комисија. Извештаите за евалуација на академските единици се подготвуваат врз основа на упатството за евалуација на академските единици, донесено од Сенатот. Целта на евалуацијата на академските единици и на Универзитетот е да ги прикаже студиските програми на единицата, факултетите на Универзитетот, наставниот и научно-истражувачкиот процес.

Студентите се вклучуваат директно преку анкетирање. Овој дел ги опфаќа оценувањата на студентите во врска со наставниот процес. Конкретно, студентите оценуваат: наставата за секој предмет, предавања и вежби, начинот на оценување, како и информирањето од различни сектори.

Оценувањето на наставниот процес од страна на студентите претставува клучен инструмент за следење на квалитетот и идентификување на аномалии во сите академски единици на Универзитетот во Тетово. Овој процес се спроведува преку онлајн прашалници, каде студентите ја оценуваат реализацијата на предавањата и вежбите на скала од 1 до 5 (прилог 5).

Методологија и вкупно учество

Анкетирањето опфати значителен број оценувања, при што Медицинскиот факултет (ФМН) имаше најмасовно учество со 2663 оценувања, следен од Педагошкиот факултет со 678 и Филолошкиот факултет со 400. Во сите факултети, резултатите покажуваат позитивна општа оценка на реализирањето на наставниот процес.

Објективност и реализација на тестирањето

Индикаторот кој постојано добива највисоки оценки на универзитетско ниво е усогласеноста на тестирањето со материјалот што се нуди: на Правниот факултет овој индикатор достигна $M = 4.71$, на Економскиот факултет $M = 4.61$, а на Факултетот за уметности студентите речиси целосно се согласуваат со објективноста на тестирањето $M = 4.69$. Програми како Психологија ($M = 4.80$) и Албански јазик ($M = 4.73$) се издвојуваат со висока прецизност во оваа насока.

Точност на распоредот и реализирање на наставата

Почитувањето на распоредот на предавања и вежби се оценува како една од силните страни на институцијата. Конкретно, Факултетот за применети науки (ФПН) пријави висока точност во почетокот и завршувањето на часовите ($M = 4.33$ за предавања и $M = 4.40$ за вежби). Факултетот за физичка култура доби позитивни оценки $M = 4.61$ за предавања. На Филозофскиот факултет точноста се оцени со $M = 4.35$ на ниво на факултет, иако програмата по Социологија имаше пониски оценки ($M = 3.26$). Програмата по Технологија на храна достигна максимална оценка $M = 5.00$ за точноста на распоредот на вежбите.

Информираност, јасност и практична поврзаност

Нивото на информираност на студентите за активностите и обврските по предмет е генерално високо, како на Факултетот за математички и природни науки (ПМФ) ($M = 4.38$) и на Мекатроника ($M = 4.74$). Сепак, на Музичката уметност, информираноста беше оценета со $M = 3.97$, што е пониско од другите индикатори на единицата.

Што се однесува до јасноста на презентираниот материјал: наставниците по Албански јазик добија оценка $M = 4.82$. На Економскиот факултет, јасноста при вежбите ($M = 4.23$) беше малку пониска од предавањата ($M = 4.54$).

Поврзаноста со практиката останува предизвик во некои програми: на ФМН оценето со $M = 4.0$ при вежби, додека на програмата по Француски падна на $M = 3.62$.

Општо, Факултетот за применети науки се карактеризира со многу високи оценки во Мекатроника, каде речиси сите индикатори надминуваат 4.60. Педагошкиот факултет покажува позитивен тренд со општа просечна оценка $M = 4.57$ за тестирањето, но потребно е подобрување во насоката Предучилишно образование за распоредот на одржување на настава ($M = 3.19\text{--}3.26$).

Медицинскиот факултет, иако има најголем број студенти, задржува солидно ниво ($M = 4.28$ за тестирање), но се забележува благо намалување на задоволството за време на вежбите во споредба со предавањата.

На Филолошкиот факултет, програмата по Албански јазик доминира со исклучително високи оценки, додека програмата по Француски има поумерени оценки на факултетско ниво ($M = 3.38\text{--}3.83$).

Според горенаведеното може да се заклучи дека анкетите покажуваат дека студентите високо го оценуваат професионализмот на кадарот и организациската точност, додека бараат повеќе технолошка опрема, пристап до интернет и зајакнување на поврзаноста теорија–практика во вежбите.

6.1 Евалуација на активностите на Универзитетот и импликации од ситуацијата со пандемијата COVID-19

Општата ситуација, како во нашата земја така и во светот, се одредува од движењата на податоците за пандемијата предизвикана од корона вирусот. Сепак, неразделен дел од овој предизвик беше и наставниот процес, кој како последица на пандемијата, академската 2019/20 година ја заврши во нетипични услови за еден академски период. И понатаму, предизвик претставува планирањето, подготовките, иницијативите и текот на новата академска 2020/21 година.

Универзитетот во Тетово, како и неговите одлучувачки органи, имајќи предвид дека работат со значителен број студенти и академски кадар, со големо внимание го планираа започнување на новата академска година, со акцент на грижата за јавното здравје и обезбедување на квалитетен наставен процес. Не игнорирајќи го гласот на „своите жители“, УТ спроведе анкета меѓу студентите и кадарот со цел да се земе предвид нивното мислење за начинот на реализирање на наставниот процес.

Следењето на мислењата на внатрешните засегнати страни на Универзитетот, наставниците и студентите, за начинот на реализирање на наставниот процес во зимскиот семестар на академската 2020/21 година се спроведе преку анкета. Целта на следењето беше нивно вклучување во одлучувањето на надлежните органи на Универзитетот за начинот на реализирање на наставниот процес во зимскиот семестар на академската 2020/21 година. Анкетирањето се реализираше од Канцеларијата за управување со квалитет и евалуација во соработка со Канцеларијата за образование, во периодот 10–14.09.2020. Прашалникот се аплицираше онлајн. Конкретно, целиот наставен кадар како и студентите преку официјалниот е-маил имаа пристап до пополнување на анкетата.

Анкетата вклучуваше прашања со понудени одговори, но и можност за дополнителни алтернативи и коментари. Учесниците избираа опции за своите преференции за начинот на реализирање на наставата, онлајн или со физичко присуство, посебно за предавања и посебно за вежби. Исто така, наведуваа/понудуваа главна причина која придонесува дадена форма (онлајн или физичко присуство) да биде погодна за нив.

Вкупно одговорија 1901 учесник, од кои 223 наставници (11,7%) и 1678 студенти (88,3%). Според факултетите, најголем број студенти учесници во анкетата беа од Медицинскиот факултет (726), додека наставниците од Факултетот за математички и природни науки (38).

Од вкупниот број на учесници, евидентно е фаворизирање на наставата со физичко присуство за зимскиот семестар на академската 2020/21 година. Поточно, 63% од наставниците и 59% од студентите ја преферираат формата со физичко присуство за предавањата. Преференциите за

начинот на реализирање на предавањата за зимскиот семестар 2020/21 варираат според факултетите и статусот на учесниците. Генерално, студентите во главно ја поддржуваат формата со физичко присуство на наставата во речиси сите академски единици. Исклучок се студентите на Медицинскиот факултет кои преферираат онлајн предавања (околу 51%). Наставниците се разликуваат во поддршката за формата на реализирање на наставата според факултетите. Конкретно, наставниците на Филолошкиот факултет (околу 54%), Економскиот (61%), Педагошкиот (53%) во поголема мерка ја поддржуваат онлајн формата за предавањата. Наставниците, како и студентите од Факултетот за применети науки, Факултетот за уметности и Факултетот за физичка култура посочуваат дека природата на предметите не дозволува онлајн предавања, па затоа преферираат наставата со физичко присуство. Учесниците од другите академски единици, од двата групи анкетирани – студенти и наставници, кои ја преферираат физичката присутност, истакнуваат дека материјалот за време на предавањата со физичко присуство е појасен во споредба со онлајн предавањата.

Наставниците од Филолошкиот, Економскиот и Педагошкиот факултет, како и студентите од Медицинскиот факултет кои ја преферираат онлајн формата на предавањата, како главна причина ја наведуваат редовноста на реализирањето на наставата, како онлајн така и со физичко присуство.

Изјавите за форма со физичко присуство се однесуваат и на вежбите. На универзитетско ниво, околу 67% од наставниците ја преферираат оваа форма. Процентот на студентите за преференција на физичко присуство на вежбите (73%) е уште повисок отколку за предавањата. Поддршката на наставниот кадар за реализација на вежби со физичко присуство е речиси иста како и за предавањата. Конкретно, наставниците на Филолошкиот факултет (63%) во поголема мерка ја поддржуваат онлајн формата на вежбите отколку физичкото присуство.

Најголем процент на студенти кои преферираат физичко присуство на вежбите е очигледен во сите академски единици на Универзитетот во Тетово. Студентите од Филозофскиот, Правниот, Педагошкиот, Земјоделскиот и Факултетот за уметности наведуваат дека потребата од соработка со колегите за време на вежбите ја прави физичката присутност нивна преферирана форма. Студентите од Факултетот за применети науки, Медицинскиот, Уметничкиот и ПМФ потенцираат дека природата на предметите во нивните студиски програми не дозволува онлајн настава, па физичкото присуство е нивната најсоодветна опција за вежбите во 2020/21 година. Најдобри перформанси за време на вежби со физичко присуство беше причината за преферирање на оваа форма од страна на студентите од Филолошкиот, Економскиот и Факултетот за физичка култура.

7. SWOT анализа

Стратегијата на универзитетот се базира на SWOT анализа, која ги зема предвид силните страни, слабостите, можностите и потенцијалните закани и врз основа на тоа ја поддржува развојот на универзитетот.

СИЛНИ СТРАНИ

- Сите студиски програми се дизајнирани според принципите на Болоњскиот систем и го применуваат Европскиот систем за трансфер и акумулација на кредити (ECTS), што ја олеснува мобилноста на студентите и признавањето на дипломите.
- Факултетите располагаат со професионален академски кадар, со научни степени и академски титули стекнати согласно законот, што покажува подготвеност за континуиран развој.
- Анкетите покажуваат дека студентите се многу задоволни од објективноста на тестирањето (согласност со предадениот материјал) и точноста на распоредот на наставата.
- Постојат современи лаборатории (како Лабораторијата за тестирање градежни материјали во ФПН или Лабораторијата за контрола на прехранбени производи) што претставува голема предност за практична настава.
- Стимулирање на студентите преку обезбедување можности за ослободување од учество.
- Зголемување на научно-истражувачките активности, како организација на конференции и научни списанија.

СЛАБОСТИ

- Потреба од модернизација на лабораториската инфраструктура во некои академски единици. Во некои факултети се пријавува недоволен број на кабинети и лаборатории опремени со современа технологија (hardware и software).
- Постојат големи диспропорции помеѓу редовните асистенти и оние со договор, што ја зголемува работната оптовареност на постојниот кадар и го отежнува практичниот, продлабочен контакт со студентите.
- Во позициите на редовни професори, особено во техничките, правните и уметничките науки, значително доминира машкиот пол.
- Потреба од континуирани обуки за академскиот кадар за примена на современи методи на настава.

МОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)

- Постојат голем интерес кај странски државјани (главно од Косово и Албанија) за вториот циклус (Магистерски студии).
- Проширувањето на договорите со индустриски компании и државни институции овозможува квалитетна пракса и го зголемува шансите за вработување на студентите.
- Отворање на нови насоки во согласност со пазарните потреби (како специјализирани програми во медицина или инженерство) може да привлече повеќе студенти.
- Користење на мобилноста на кадарот и студентите преку меѓународни програми служи како средство за трансфер на најдобрите европски искуства.
- Развој на нови методи на предавање (онлајн настава) по искуството од пандемијата нуди флексибилност за студентите.
- Задржување на одличните студенти како дел од кадарот на Универзитетот.
- Соработка со бизниси и други заинтересирани групи.

ЗАКАНИ

- Масовен одлив на млади луѓе од земјата кон западните држави претставува главна закана за намалување на бројот на запишани студенти.
- Намалувањето на наталитетот резултира со помал број ученици во средните училишта, што директно се одразува на квотите за упис на универзитетот.
- Отворањето на многу високообразовни институции (јавни и приватни) во ограничен географски простор создава многу конкурентна средина.
- Тешките економски услови во општеството влијаат на можноста на студентите да ги следат студиите, особено постдипломските со поголеми трошоци.

7. Заклучок

Универзитетот во Тетово поседува солидна академска основа и програми добро усогласени со европските стандарди. Главните предизвици остануваат модернизацијата на лабораториската инфраструктура и консолидирањето на новиот кадар (асистенти) за надоместување на стареењето на постојниот кадар или можни заминувања. Пред демографските предизвици, универзитетот треба да се фокусира на привлекување странски студенти и зајакнување на поврзаноста со индустријата за да ја гарантира перспектива на дипломираните на пазарот на трудот.

Според SWOT анализата, може да се заклучи дека Универзитетот во Тетово, како прв јавен универзитет со настава на албански јазик и со широка палета на студиски програми, како и со професионално подготвен кадар, треба во иднина да се фокусира на:

- Продолжување на усогласеноста на студиските програми со европските студиски програми и понатамошна подготовка на студенти способни да ги задоволат барањата на пазарот на трудот.
- Универзитетот треба да продолжи да ја поддржува научно-истражувачката работа преку организирање на национални и меѓународни конференции и да обезбеди континуитет во објавувањето на научни списанија.
- Насоката на Универзитетот треба да биде фокусирана на продолжување на соработката со други европски и светски универзитети и зголемување на билатералните и меѓународните проекти.
- Универзитетот да продолжи со поддршка на студентите преку различни форми, како поддршка на одличните студенти, така и на културни и уметнички студентски активности.
- Соработката со бизнис секторот, како и активирањето на лаборатории и технолошки паркови, ќе придонесе за развој на заедницата, како и за зацврстување на позицијата на Универзитетот во земјата и пошироко.

8. Додаток

Додаток 1. Структура на студентите за периодот 2019/20, 2020/21, 2021/22

Додаток 2. Академски кадар

Додаток 3. Листа на објавени списанија

Додаток 4. Конференции

Додаток 5. Анкетирање на студентите